

*Н. В. Ильченко,
к. держ. упр., доцент кафедри економіки та державного управління,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси*

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*N. V. Ilchenko,
PhD in Public Administration, associate professor of the Department of Economics
and Public Administration, Cherkasy State Technological University, Cherkasy*

GLOBAL TRENDS OF NON-FINANCIAL REPORTING AND DISCLOSURE OF INFORMATION IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT

В статті розглядаються питання пов'язані з проблемами розробки та впровадження нефінансової звітності. Наголошено на необхідності відслідковування основних тенденцій та інновацій в сфері корпоративної соціальної відповідальності. Розглянуто основні формати нефінансової звітності та їх особливості: соціальний звіт, Звіт про прогрес реалізації принципів Глобального договору, звіт за стандартом AA1000, Звіт зі сталого розвитку. Досліджено розвиток підходів до розкриття інформації зі сталого розвитку протягом 2006-2013 років. Проаналізовано особливості четвертої версії Керівництва зі звітності у сфері сталого розвитку. Виявлено основні тенденції майбутнього стосовно питань сталості, корпоративної звітності та розкриття інформації. Наведено стратегічні пріоритети Глобальної ініціативи в сфері звітності для розширення можливостей сталих рішень. Розглянуто основні ініціативи, спрямовані на посилення координації та узгодження змін до корпоративної звітності.

The article deals with the problems related to the development and implementation of non-financial reporting. We emphasized on necessity to investigate the main trends and innovation in the sphere of Corporate Social Responsibility. The main forms of non-financial reporting and their peculiarities were reviewed, in particular: Social Reporting, Communication on Progress, AA1000 Assurance Standard, GRI Reporting. We investigated the Sustainability Disclosure Milestones 2006-2013. The features of the fourth version of the Guidelines for Reporting on Sustainable Development were analyzed. We detected the basic trend of the future on issues of Sustainability, Corporate Reporting and Disclosure. The main strategic priorities of Global Reporting Initiative for Empowering Sustainable Decisions were listed. The main initiatives to strengthen the coordination and harmonization of changes to corporate reporting were considered.

Ключові слова: *Глобальна ініціатива, нефінансова звітність, корпоративна соціальна відповідальність, сталий розвиток, сталі рішення.*

Keywords: *Global Initiative, non-financial reporting, corporate social responsibility, sustainable development, sustainable decisions.*

Постановка проблеми. Останнім часом корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) розвивається швидкими темпами. І разом з нею розвивається і система надання відповідної звітності. Нефінансова звітність (соціальна звітність, звітність зі сталого розвитку) – це документально оформлена

сукупність даних комерційної організації, що відображає середовище існування компанії, принципи та методи співпраці з групами впливу, результати діяльності компанії в економічній, соціальній та екологічній сфері життя суспільства [1]. За визначенням Глобальної ініціативи зі звітності (GRI – Global Reporting Initiative) термін «звітність зі сталого розвитку» означає звітність, яка охоплює одночасно економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності організації [2].

Треба зазначити, що для України питання вивчення світових підходів до розробки та впровадження нефінансової звітності є досить актуальним, оскільки розвиток в цьому напрямі суттєво відстає від практики зарубіжних компаній. В той же час, як свідчить досвід, нефінансова звітність є одним з інструментів, який допомагає отримати додаткову конкурентну перевагу на ринку відповідних товарів та послуг. Так, наприклад, проведене фінською організацією FIBS дослідження з питань соціальної відповідальності та сталого розвитку, в тому числі показало, що 71% компаній вважають КСВ дуже важливою для бізнесу; 46% сприймають КСВ як відправну точку для бізнесу; 20% вважають, що КСВ значно впливає на суспільство; 42% респондентів погоджуються, що КСВ допомагає зекономити, а 40% відмітило збільшення продаж; головними причинами реалізації КСВ є побудова бренду і підготовка до майбутнього [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Враховуючи посилення інтересу наукової спільноти до вивчення теорії та практики соціальної відповідальності, кількість наукових праць в Україні з цієї проблематики відчутно збільшується. Зокрема, різноманітні аспекти нефінансової звітності досліджуються такими вітчизняними науковцями, як: С. К. Василик [4], В. А. Євтушенко [5], А. О. Касич [6], Р. О. Костирко [7], І. О. Макаренко [8], Г. О. Москалюк [9], Н. С. Орлова [10], М. А. Проданчук [11] та інші. Значний внесок у висвітленні питань, пов'язаних з впровадженням концепції корпоративної соціальної відповідальності у практику вітчизняного бізнесу, здійснюють провідна незалежна експертна організація з КСВ в Україні «Центр «Розвитку КСВ», яка об'єднує 38 компаній [12], а також соціальне підприємство «Спільнота СББ», яке було створене в 2008 році з метою сприяння вирішенню екологічних, соціальних та економічних проблем в Україні шляхом підвищення рівня соціальної відповідальності бізнесу [13]. Враховуючи те, що світова практика нефінансової звітності продовжує розвиватися швидкими темпами, для українських науковців та практиків важливо постійно відслідковувати існуючі тенденції та інновації в сфері соціальної відповідальності.

Мета статті полягає у дослідженні світових тенденцій розвитку нефінансової звітності соціально відповідального бізнесу.

Основні результати дослідження. Перш за все, треба зазначити, що формат нефінансової звітності може бути різним для різних суб'єктів господарювання і залежить лише від рішення його власників та керівництва. Наприклад, компанія може готувати та публікувати соціальний звіт за власною методикою, який буде містити низку самостійно вибраних оціночних показників. Відповідно до такої форми звітування не буде висуватися жодних вимог і звіт не потребує зовнішнього аудиту. Також, досить розповсюдженою та найлегшою до впровадження формою звітування є Звіт про прогрес реалізації принципів Глобального договору (COP – Communication on Progress). Даний звіт є обов'язковим для компаній-підписантів Глобального договору ООН, і вони зобов'язані оприлюднити свій перший Звіт про прогрес протягом одного року із дня приєднання до Глобального договору. Інститутом соціальної та етичної звітності (Institute of Social and Ethical Account Ability) в цій сфері було розроблено звіт за стандартом AA1000 (Account Ability). Цей звіт заснований на діалозі із стейкхолдерами, врахування їхньої думки під час аналізу діяльності компанії. Згідно з вимогами стандарту, основними етапами процесу соціальної звітності є планування (ідентифікація зацікавлених сторін, визначення цінностей і задач компанії), звітність (виявлення найбільш актуальних питань, збір та аналіз інформації), підготовка звіту і проведення аудиту зовнішньою організацією. Стандарт перевірки звітності AA1000 націлений на сприяння організаційній звітності задля сталого розвитку шляхом забезпечення якості нефінансового обліку, аудиту та звітності [5]. Особливої уваги потребує Звіт зі сталого розвитку, який готується за вимогами системи Глобальної ініціативи зі звітності (GRI). Якщо раніше компанії надавали перевагу звітності у довільній формі або звітували за 10 принципами Глобального договору, то зараз компанії виходять на якісно новий рівень і готують звітність за GRI. Звітність в галузі сталого розвитку вважається в розвинутих країнах важливим інструментом, який є предметом постійного суспільного обговорення та удосконалення (табл. 1).

Таблиця 1.
Розвиток підходів до розкриття інформації зі сталого розвитку 2006-2013 року

Рік	Основні віхи
2006	“Керівництво зі звітності у сфері сталого розвитку” (третя редакція, GRI G3) Глобальна конференція зі сталого розвитку та прозорості в Амстердамі Ініціатива Принца Уельського «Звітність для сталого розвитку»
2007	“Зростання та відповідальність в світовій економіці”, саміт G8 в Хайлігендаммі, Декларація саміту “Керівні принципи для GRI на основі зовнішньої звітності для державних компаній” (Швеція) “Керівництво щодо виконання соціальної відповідальності державними підприємствами” (Китай)
2008	Закон з фінансової звітності, який вимагає від крупного бізнесу застосування КСВ при розкритті

	інформації Глобальна конференція зі сталого розвитку та прозорості в Амстердамі
2009	Біла книга “КСВ і глобальній економіці” (Норвегія) Амстердамська Декларація з прозорості та підзвітності Європейські семінари з розкриття екологічної, соціальної та управлінської інформації (Європейська комісія) Ініціювання перегляду Керівних принципів ОЕСР для транснаціональних корпорацій
2010	Фінальний семінар ЄС з розкриття екологічної, соціальної та управлінської інформації Глобальна конференція зі сталого розвитку та прозорості в Амстердамі Перегляд Керівних принципів ОЕСР , запуск міжнародного стандарту ISO 26 000 Фондова біржа Йоганнесбургу вимагає комплексний звіт від низки компаній Глобальний договір ООН: 10-ти річний ювілей, Керівництво з GRI: 10-ти річний ювілей Заснування Комітету/ради з міжнародної інтегрованої звітності (IIRC)
2011	Затверджено оновлені Керівні принципи ОЕСР Керівництво GRI G3.1 доповнено питаннями в сфері гендеру, громади та прав людини “Оновлена стратегія ЄС 2011-2014 для КСВ” Випуск Керівних принципів ООН з прав людини Сьоме глобальне дослідження звітності з КСВ (КПМГ)
2012	Саміт Ріо+20 в Бразилії; Підсумковий документ “Майбутнє, яке ми хочемо прийняти” Відбувається робота над розробкою Цілей сталого розвитку після 2015 року
2013	Європейська Комісія ініціює запровадження змін в Директивах Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС щодо необхідності розкриття нефінансової та іншої інформації деякими крупними компаніями та групами Запуск G4, четвертого покоління Керівництва GRI IIRC публікує Проект з інтегрованої міжнародної звітності для громадського обговорення

Джерело: [14, с. 11]

З наведеного вище видно, що в 2013 році вийшла четверта версія Керівництва зі звітності у сфері сталого розвитку, що випускається Глобальною ініціативою зі звітності, і всі компанії, які готують звіти за GRI, в 2016 році повинні перейти на зазначений стандарт.

Основна мета розробки нового покоління Керівництва GRI – забезпечити організаціям підтримку при підготовці звітності, яка містить інформацію з найбільш важливих питань сталого розвитку та роблять підготовку такої звітності стандартною практикою. До основних задач GRI G4 віднесено такі: забезпечити зручність у користуванні; підвищити технічний рівень документ як основи для підвищення якості розкриття інформації; забезпечити ув'язування з іншими міжнародними стандартами звітності; зробити акцент на істотність при визначенні змісту звітів; дати рекомендації з розкриття питань сталого розвитку при використанні різних форматів звітності, включаючи інтегровані звіти; покращити доступ до інформації, яка міститься у звітах шляхом використання формату XBRL (eXtensible Business Reporting Language) [15].

GRI G4 відрізняється від GRI G3/3.1 за такими аспектами: нова форма та формат документу; зміна підходу до визначення відповідності звітів Рекомендаціям GRI та питанням незалежного завірення звітності; корегування та деталізація загальних підходів до визначення змісту звітів та розкриття інформації (визначення істотних аспектів та меж для їх розкриття; опис підходів в області менеджменту); підвищення міри розкриття інформації з певних напрямів сталого розвитку (корпоративне управління; ланцюги постачання; професійна етика, добросовісність та протидія корупції; електроенергія та викиди); виникнення значної кількості змін до вимог з розкриття окремих аспектів та показників результативності.

Основними елементами звітності за GRI є:

- характеристика організації (опис компанії та її стратегії);
- інформація про підходи до управління;
- показники результативності за економічною, екологічною та соціальною діяльністю компанії.

Економічна діяльність характеризує вплив організації на економічне становище груп впливу, а також на економічні системи місцевого, національного і глобального рівнів. Показники GRI повинні відображати аспекти економічної результативності на ринках присутності та непрямого економічного впливу, а також практику здійснення закупівель.

Екологічна діяльність пов'язана із впливом організації на живі та неживі природні системи, включаючи екосистеми, землю, повітря і воду. В свою чергу, при звітуванні компанія може розкрити аспекти використання матеріалів, енергії, води, біорізноманіття, викидів і відходів, продуктів і послуг, надати інформацію про відповідність екологічним вимогам, про використання транспорту, екологічну оцінку постачальників та інші загальні аспекти.

Соціальна діяльність виражає вплив організації на соціальні системи, в рамках яких вона

функціонує. До показників соціальної результативності, котрі компанія відображає у нефінансовому звіті, можуть бути віднесені такі:

- підходи до організації праці та гідної праці (зайнятість взаємовідносини співробітників та керівництва, здоров'я та безпека на робочих місцях тощо);
- права людини (інвестування, недопущення дискримінації; свобода асоціації та ведення колективних переговорів тощо);
- взаємодія з громадою (громади, антикорупційна практика, державна політика, перешкоджання конкуренції та інше);
- відповідальність за продукцію (здоров'я та безпека, маркування продукції та послуг, маркетингові комунікації тощо).

Протоколи до показників містять детальні рекомендації роботи із показниками і визначення ключових термінів, методики складання та інші технічні моменти.

У G4 передбачено новий підхід до оцінки рівня звітів компанії. Зокрема скасовані рівні застосування A, B, C, а також "+" при аудиті звіту. Натомість, вводяться два рівня відповідності - "Базовий" (Core) і "Повний" (Comprehensive). Крім цього, G4 гармонізовано з керівництвом ОЕСР для транснаціональних корпорацій, Глобальним договором ООН, Керівними принципами ООН з прав людини. В оновленому стандарті є окремий розділ щодо інтегрованої звітності, але існує необхідність збалансувати ці два документи, оскільки в G4 не вистачає двох видів капіталу: інтелектуального та виробничого [16]. Треба зазначити, що на сьогодні, вже 61 компанія (в більшості європейські) підготувала звіти за новим стандартом.

Сучасними світовими тенденціями є підвищення якості фінансових звітів, у тому числі через верифікацію незалежною стороною. Зі збільшенням кількості нефінансових звітів, збільшується і відсоток тих компаній, які прагнуть забезпечити гарантії якості своїх звітів. Наприклад, у 2013 році зовнішнє підтвердження отримало підтвердження 45% звітів (1033 з 2313), підготовлених відповідно до GRI, що на 7% більше ніж у 2011 році [16]. Дослідження щодо зовнішньої перевірки звітів, проведене в США, виявило тенденцію до збільшення кількості компаній, які завіряють звіти GRI (з 10% в 2011 році до 16% в 2013 році), а також тих суб'єктів господарювання, які хочуть здійснити незалежну перевірку всього звіту зі сталого розвитку (з 17% у 2011 році до 30% в 2013 році) [16].

Розуміючи необхідність подальшого удосконалення нефінансової звітності Глобальна ініціатива зі звітності оголосила про початок нового проекту «Звітність 2025» (Reporting 2025), спрямованого на заохочення міжнародної дискусії щодо майбутнього у сфері розкриття інформації. М. Міхан (виконавчий директор GRI) вважає, «що організації повинні зробити дещо більше, ніж просто написати звіт про сталій розвиток. Зібрані дані мають покращити процес прийняття обґрунтованих рішень, і не тільки для менеджменту компанії, а й для інших зацікавлених сторін. Звітність 2025 має показати як краще досягти цього» [17]. Партнерами Глобальної ініціативи зі звітності виступили Центр корпоративного громадянства Бостонського коледжу, Enel і SAP. Крім того, інші підприємства, які готові взяти на себе провідну роль у визначенні майбутнього у галузі нефінансової звітності, також можуть взяти участь у проекті в якості учасника Групи корпоративного лідерства GRI зі Звітності 2025 [17].

На сьогодні в рамках зазначеного проекту було опубліковано перший аналітичний матеріал «Тренди в сфері сталого розвитку та звітності в 2025: готуємося до майбутнього» [18], який розглядає тенденції майбутнього стосовно питань сталості, корпоративної звітності та розкриття інформації. В цілому в даному аналітичному матеріалі представлено такі основні тенденції, які вказують на те, як розкриття інформації буде відбуватися в наступному десятилітті. По-перше, компанії будуть більш підзвітними, ніж раніше, оскільки вважається, що основні проблеми суспільства знаходять далеко від їх рішення, то компанії розглядаються як потужні інститути, які відіграють вирішальну роль у пошуку рішень. По-друге, особи, які приймають рішення в бізнесі, будуть більш глибоко брати до уваги питання сталості при прийнятті рішень пов'язаних із зростанням компаній, віддаючи на капітал, репутацію та управління ризиками. Тобто, керівники компаній будуть займати проактивну позицію компанії у рішенні питань зі сталого розвитку. По-третє, технології дозволять компаніям та зацікавленим особам отримувати доступ, збирати, перевіряти, аналізувати та порівнювати дані. Тобто, особи, які приймають рішення, будуть приділяти увагу постійному забезпеченню несуперечності між їх етичними цінностями та реальними діями. Це також дозволить розширити права та можливості зацікавлених сторін, які, скоріш за все, будуть відігравати нову роль у питаннях корпоративного управління та визначення стратегії. Четверта тенденція визначає, що технології дозволять компаніям працювати та звітуватися більш інтегрованим способом. Крім цього, будуть розроблені нові індикатори з метою виявлення міри внутрішньої та зовнішньої інтеграції бізнесу, забезпечення оцінки зовнішніх впливів, виявлення рівня довіри зацікавлених осіб. Тобто, особи, які приймають рішення будуть краще інформовані про конкретні наслідки діяльності при створенні сталої економіки. По-п'яте, звітність буде готуватися внаслідок як регуляторних, так і добровільних процесів. І, наостанок, дані зі сталого розвитку будуть надаватися у цифровому вигляді, що дозволить процес звітування більш прозорим, а також здійснювати його в режимі реального часу, а не в рамках циклічних циклів. Зрозуміло, що такий формат дозволить створити більш широкий доступ зацікавлених сторін до даних, а також підвищити їх рівень довіри до суб'єктів господарювання [19]. Не можемо не погодитися з тим, що бізнесу дійсно необхідно сфокусуватися на розглянутих тенденціях з метою переходу до більш сталого розвитку.

В червні 2015 року Глобальна ініціатива в сфері звітності надала плани з розширення сфери своєї

діяльності, які включають в себе фокус на чотирьох стратегічних пріоритетах (рис. 1), а також створення бренду на підтримку цієї стратегії.

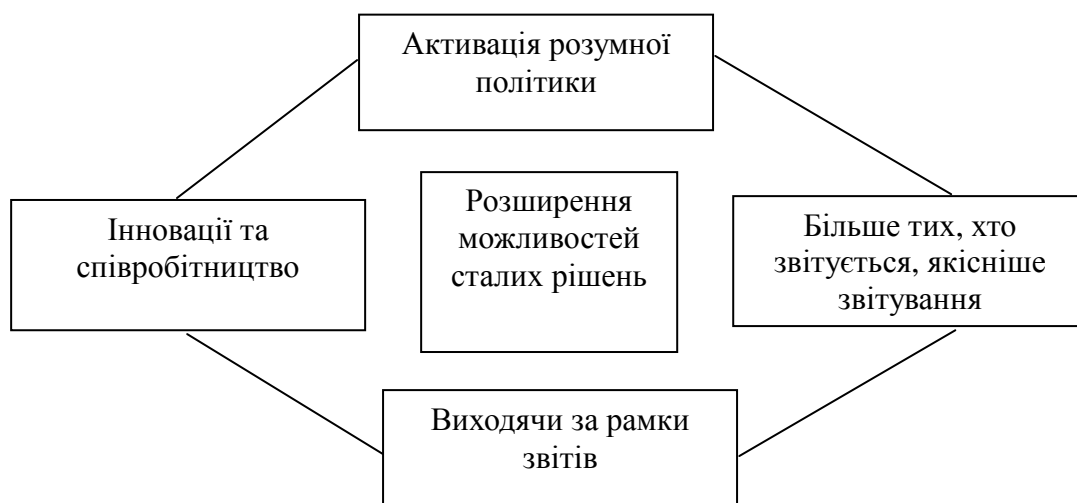

Рис. 1. Стратегічні пріоритети для розширення можливостей сталих рішень
Джерело: [20]

Першим стратегічним пріоритетом визначено активізацію розумної політики (Enabling Smart Policy) для підтримки звітності в галузі сталого розвитку та розкриття інформації у всьому світі. Другий стратегічний пріоритет – побудова власного глобального співтовариства, тобто залучення більшої кількості тих, хто звітується, та подання більш якісної звітності (More Reporters and Better Reporting). В зв'язку з тим, що керівництво GRI вважає, що в той час як власне звіт з сталого розвитку є досить цінним внеском у розвиток сталої економіки, але більш цінною є інформація, яка використовується безпосередньо в процесі підготовки цієї звітності. Отже, в рамках третього стратегічного напрямку – виходячи за рамки звітів (Moving Beyond Reports) – GRI хоче, щоб особи, які приймають рішення, мали доступ до якісної та надійної інформації. Виконання перших трьох пріоритетів можливе лише за умови формування широкої партнерської мережі та інклюзивності в сфері звітності, що і передбачається реалізувати в рамках четвертого стратегічного пріоритету: інновації та співробітництво (Innovation & Collaboration) [21].

Важливою ініціативою Міжнародного комітету з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Council (IIRC)), яка спрямована на посилення координації та узгодження змін до корпоративної звітності, став проект «Діалог з корпоративної звітності» (Corporate Reporting Dialogue (CRD)). До участі у проекті запрошено організації, які тією чи іншою мірою пов'язані з розробкою міжнародних стандартів, директив тощо, зокрема, Рада зі стандартів звітності сталого розвитку США, Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності, Глобальна ініціатива зі звітності, Рада зі стандартів з розкриття інформації про екологічний вплив та інші. До головних цілей зазначеної ініціативи віднесено наступні:

- сприяння більшій узгодженості, послідовності і порівнянності між основами корпоративної звітності, стандартами і відповідними вимогами, що призведе до поліпшення ефективності та результативності;

- обмін інформацією та вироблення спільної точки зору в галузях, що становлять взаємний інтерес, і, за можливості, – більш активне залучення ключових гравців корпоративної звітності [22].

Першим результатом співпраці має стати розробка «ландшафту» корпоративної звітності (Corporate Reporting Landscape), який покаже взаємозалежність різних систем звітності та стандартів, а також їх зв'язок з інтегрованою звітністю.

Висновок. Отже, як показало наше дослідження, практика соціальної нефінансової звітності в світі продовжує розвиватися швидкими темпами. В цьому процесі беруть участь представники усіх секторів: влади, бізнесу, громадського сектору. Ключовою позицією учасників є підвищення ефективності діяльності в цьому напрямку з метою досягнення параметрів сталої глобальної економіки. Формується розуміння того, що організації повинні робити більше, ніж просто готувати звіт про сталий розвиток, а зібрані дані повинні розширити можливості прийняття обґрунтованих рішень усіма зацікавленими сторонами. Впровадження концепції сталого розвитку неможливе без прозорості, проактивної, відкритої участі бізнесу в даному процесі. Треба відмітити, що хоча зміни в європейському законодавстві та бізнес-середовищі щодо соціальної відповідальності не мають прямого впливу на українські компанії, але, зважаючи на євроінтеграційний курс України, вітчизняному бізнесу необхідно активізувати свої дії в сфері сталого розвитку, зокрема підготовки нефінансової звітності саме за стандартами, які пропонуються в Європейському Союзі та інших розвинутих країнах.

Список використаних джерел.

1. Нефінансова звітність : інструмент соціально відповідального бізнесу // Global Compact Network Ukraine. – К., 2010.
2. Global Reporting Initiative. – Режим доступу : www.globalreporting.org.
3. КСВ сніданок «Звітність з КСВ: нова директива ЄС. Інтегрована звітність та GRI G4 рік потому» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://csr-ukraine.org/article/ксов-сніданок-звітність-з-ксов-нова-дир/>.
4. Василик С. К. Відображення рівня розвитку корпоративної соціальної відповідальності в нефінансовій звітності / С. К. Василик // Матеріали міжнар. наук.-практ. конфер. «Стан і перспективи розвитку соціальної відповідальності економічних суб'єктів в сучасному світі» (21-22 листопада 2013 р.) . – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. – 352 с. – С. 221-223.
5. Євтушенко В. А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники / В. А. Євтушенко // Вісник НТУ «ХПІ». Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – №46 (1019). – С. 53-63.
6. Касич А. О. Звіт про стійкий розвиток як аналітичний інструмент формування корпоративної соціальної відповідальності [Електронний ресурс] / А. О. Касич, Я. Ю. Яковенко // Ефективна економіка. – №10. – 2014. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3400>.
7. Костирко Р. О. Перспективи міжнародної інтегрованої звітності [Електронний ресурс] / Р. О. Костирко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку. – 2014. – № 794. – С. 181-187. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VNULPM_2014_794_27.pdf
8. Макаренко І. О. Сучасні тенденції складання і подання корпоративної звітності [Електронний ресурс] / І. О. Макаренко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір ; збірник наукових праць / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; відп. Ред. В.С. Кравців. – Львів. – В.1 (105). – 2014. – С. 410-415. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2030>.
9. Москалюк Г. О. Сучасні умови розвитку нефінансової звітності в Україні [Електронний ресурс] / Г. О. Москалюк. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2990>.
10. Орлова Н. С. Особливості підготовки нефінансової звітності корпорацій [Електронний ресурс] / Орлова Н. С. // Облік і фінанси. – №3. – 2014. – С.65-70. – Режим доступу : file:///C:/Users/user/Downloads/Oif_apk_2014_3_12.pdf.
11. Проданчук М. А. Нефінансова звітність — ефективний інструмент в реалізації управлінських рішень [Електронний ресурс] / М. А. Проданчук. – Режим доступу : [file:///C:/Users/user/Downloads/znptdau_2013_2\(2\)_27.pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/znptdau_2013_2(2)_27.pdf).
12. Офіційний сайт «Центр «Розвитку КСВ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csr-ukraine.org/>.
13. Офіційний сайт «Спільнота СВБ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.svb.org.ua.
14. Carrots and sticks. Sustainability reporting policies worldwide –today's best practice, tomorrow's trends [Електронний ресурс] // KPMG Advisory N.V., Global Reporting Initiative, Unit for Corporate Governance in Africa, 2013. – Режим доступу : <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Carrots-and-Sticks.pdf>.
15. Скобарев В. GRI G4 – новый шаг в развитии нефинансовой отчетности [Електронний ресурс] / В. Скобарев, Т. Ляховенко // Устойчивый бизнес. – 2013. – №4. – Режим доступу : <http://csrjournal.com/6847-gri-g4-novyy-shag-v-razvitiy-nefinansvoy-otchetnosti.html>.
16. Дослідження GRI : тенденція до зростання зовнішнього підтвердження звітів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : available at: <http://csr-ukraine.org/news/дослідження-gri-тенденція-до-зростання/>.
17. GRI розпочинає міжнародну дискусію щодо майбутнього звітності у сфері сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csr-ukraine.org/news/gri-розпочинає-міжнародну-дискусію-щодо/>.
18. Sustainability and Reporting Trends in 2025: Preparing for the Future [Електронний ресурс] // GRI's Reporting 2025 Project: First Analysis Paper. – May. – 2015. – Режим доступу : <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Sustainability-and-Reporting-Trends-in-2025-1.pdf>.
19. Тренды в области устойчивого развития и отчетности в 2025: готовимся к будущему [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://csrjournal.com/9640-trendy-v-oblasti-ustojchivogo-razvitiya-i-otchyotnosti-v-2025gotovimsya-k-budushhemu.html>.
20. GRI: Empowering Sustainable Decisions Our five-year focus 2015-2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalreporting.org/information/news-and-press-center/Documents/GRI-Five-year-focus-2015.pdf>.
21. Новая стратегия GRI: Расширение возможностей устойчивых решений [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csrjournal.com/9688-novaya-strategiya-gri-rasshirenie-vozmozhnostej-ustojchivykh-reshenij.html>.
22. ІІРС об'єднав ключових гравців з корпоративної звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csr-ukraine.org/news/іірс-обєднав-ключових-гравців-з-корпора/>.

References.

1. Global Compact Network Ukraine (2010), "Nefinansova zvitnist' : instrument sotsial'no vidpovidal'noho biznesu" [Non-financial reporting: a tool of socially responsible business], Kyiv, Ukraine.
2. The official site of Global Reporting Initiative, available at: www.globalreporting.org (Accessed 2 March 2015).
3. The official site of Tsentr "Rozvytok korporatyvnoi sotsial'noi vidpovidal'nosti" (2014), "Breakfast CSR "CSR Reporting: A new EU directive. Integrated reporting and GRI G4 year later", available at: <http://csr-ukraine.org/article/ксьв-сніданок-звітність-з-ксьв-нова-дир/> (Accessed 30 May 2014).
4. Vasylyk, S.K. (2013), "The reflection of corporate social responsibility level in non-financial reporting", *Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Conference Proceedings of the International Scientific and Practical Conference], Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia [International Scientific and Practical Conference], V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine, pp. 221-223.
5. Yevtushenko, V. A. (2013), "Corporate Social Responsibility Evaluation: methods, objects, indicators", *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "KhPI"*, vol.46, pp.53-63.
6. Kasych, A. O. and Yakovenko Ya. Yu. (2014), "Sustainability reporting as an analytical tool for Corporate Social Responsibility", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol.10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3400> (Accessed 22 May 2015).
7. Kostyrko, R. O. (2014), "Perspectives of integrated reporting", *Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnika"*, [Online], vol.794, available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VNULPM_2014_794_27.pdf (Accessed 22 May 2015).
8. Makarenko, I. O. (2014), "Current trends in drafting and presentation of corporate reporting", *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy. Problemy intehtratsii Ukrainy u svitovyy finansovyj prostir*, [Online], vol.1(105), available at: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/12030> (Accessed 24 May 2015).
9. Moskalyuk, G. O. (2014), "Current development conditions of non-financial reporting in Ukraine", [Online], available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2990> (Accessed 24 May 2015).
10. Orlova, N. S. (2014) "Peculiarities of the preparation of corporate non-financial reporting", *Oblik i finansy*, [Online], vol.3, available at: file:///C:/Users/user/Downloads/Oif_apk_2014_3_12.pdf (Accessed 24 May 2015).
11. Prodanchuk, M. A (2013), "Non-financial reporting - an effective tool in the implementation of management decisions", [Online], vol.2, available at: [file:///C:/Users/user/Downloads/znpdau_2013_2\(2\)_27.pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/znpdau_2013_2(2)_27.pdf) (Accessed 24 May 2015).
12. The official site of "Tsentr "Rozvytku KSV", available at: <http://csr-ukraine.org/> (Accessed 24 March 2014).
13. The official site of "Spil'nota SVB", available at: www.svb.org.ua (Accessed 24 March 2014).
14. The official site of Global Reporting Initiative (2013), "Carrots and sticks. Sustainability reporting policies worldwide – today's best practice, tomorrow's trends", available at: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Carrots-and-Sticks.pdf>. (Accessed 13 May 2015).
15. Skobarev, B. and Lyahovenko, T. (2013), "GRI G4 - a new step in the development of non-financial reporting", *Sustainable business*, [Online], vol.4, available at: <http://csrjournal.com/6847-gri-g4-novyy-shag-v-razvittii-nefinansvoy-otchetnosti.html> (Accessed 4 June 2015).
16. The official site of Tsentr "Rozvytok korporatyvnoi sotsial'noi vidpovidal'nosti" (2014), "Research GRI: growth trend the external verification reports", available at: <http://csr-ukraine.org/news/дослідження-gri-тенденція-до-зростання/> (Accessed 30 May 2015).
17. The official site of Tsentr "Rozvytok korporatyvnoi sotsial'noi vidpovidal'nosti" (2014), "GRI launching the international discussion on the future of reporting on sustainable development", available at: <http://csr-ukraine.org/news/gri-розпочинає-міжнародну-дискусію-щодо/> (Accessed 30 May 2015).
18. The official site of Global Reporting Initiative (2015), "Sustainability and Reporting Trends in 2025: Preparing for the Future", available at: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Sustainability-and-Reporting-Trends-in-2025-1.pdf>. (Accessed 8 September 2015).
19. The official site of Sustainable business (2015), "Trends in the field of sustainable development and reporting in 2025: preparing for the future", available at: <http://csrjournal.com/9640-trendy-v-oblasti-ustojchivogo-razvitiya-i-otchyotnosti-v-2025gotovimsya-k-budushhemu.html> (Accessed 8 September 2015).
20. The official site of Global Reporting Initiative (2015), "GRI: Empowering Sustainable Decisions Our five-year focus 2015-2020", available at: <https://www.globalreporting.org/information/news-and-press-center/Documents/GRI-Five-year-focus-2015.pdf> (Accessed 8 September 2015).
21. The official site of Sustainable business (2015), "The new GRI's strategy: Empowering sustainable decisions", available at: <http://csrjournal.com/9688-novaya-strategiya-gri-rasshirenie-vozmozhnostej-ustojchivykh-reshenij.html> (Accessed 8 September 2015).
22. The official site of Tsentr "Rozvytok korporatyvnoi sotsial'noi vidpovidal'nosti" (2014), "IIRC brought together key players from the corporate reporting", available at: <http://csr-ukraine.org/news/irrs-обєднав-ключових-гравців-з-корпора/> (Accessed 1 September 2015).